

Hörselskadades Riksförbund

Smartare ljudmiljö = SMARTARE SKOLA

Många av landets elever går i skolor med dålig ljudmiljö. Det gör att de ofta har svårt att uppfatta vad som sägs och de får också betydligt svårare att lära sig, visar ny forskning. Vi uppmanar därför landets skolor och kommunpolitiker att satsa på en ljudsmart skola – och ta ett viktigt steg mot bättre kunskapsresultat.

Skolresultaten i Sverige har försämrats kraftigt jämfört med andra OECD-länder. Kunskapsnivån sjunker och allt färre klarar uppsatta mål. En del av orsaken är att många skollokaler har en ljudmiljö som är olämplig för kommunikation och koncentration. Eleverna får helt enkelt inte en ärlig chans.

HRF anser därför att alla kommuner ska:

- Mäta och kartlägga ljudmiljön i alla skolor.
- Söka medel för att skyndsamt vidta åtgärder för bättre ljudmiljö, med stöd av akustikexperter.
- Utbilda rektorer och andra skolansvariga om ljudmiljö – problem och lösningar. *(forts. nästa sida)*

Det finns ett klart samband mellan ljudmiljö och kunskapsinhämtning, visar flera forskningsstudier. När ljudmiljön är dålig går en stor del av arbetsminnet åt till att försöka uppfatta vad som sägs, vilket gör att det finns mindre ”utrymme” kvar till informationsbearbetning och problemlösning. Det är också vanligt med trötthet, koncentrationsproblem med mera.

Svaga grupper särskilt utsatta

Dålig ljudmiljö får negativa konsekvenser för alla elever, men drabbar särskilt hörsel-skadade elever, samt elever med annat förstaspråk än svenska, elever med koncentrationsproblem och lågpresterande elever.

Regelverk ställer för låga krav

Det ställs i dag alldeles för låga krav på ljudmiljön i skolan. Enligt gällande regelverk ska nybyggda eller nyrenoverade skolor ha en ljudmiljö som når upp till ljudklass C. Det är inte alls tillräckligt, anser HRF – och särskilt inte för barn och ungdomar med hörselnedsättning.

”Bättre ljudkrav kan väljas”, heter det i Boverkets byggregler. Men det valet gör alldeles för få kommuner i dag. I Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) undersökning i Stockholms län 2013 klarade inte ens 80 procent av de 85 undersökta klassrummen det lågt ställda kravet på ljudklass C. Och i Arbetsmiljöverkets skolinspektioner 2015-16, där HRF gått igenom ett slumpmässigt urval av inspektionsprotokoll, så fanns det vid närmare hälften av inspektionerna bullerrelaterade anmärkningar.

Mät ljudmiljön!

HRF vill att varje kommun ska ta sitt ansvar för skolans ljudmiljö, och se det för den viktiga arbetsmiljöfråga det är.

Kommuner bör genomföra mätningar av ljudmiljön i samtliga skollokaler. Mätningar ska se över ljudstyrkan, efterklangstiden och

annat som påverkar möjligheten att utan svårigheter uppfatta tal.

Utifrån sådana kartläggningar av ljudmiljön i skolan bör kommunerna se till att det upprättas handlingsplaner om åtgärder för att förbättra och underhålla ljudmiljön.

Skaffa rätt kunskap

I alla projekt för att skapa god ljudmiljö i skolan är det viktigt att anlita erkända akustikexperter, så att åtgärderna genomförs på rätt sätt.

Det är också viktigt att skolansvariga har viss kunskap om ljudmiljö – problem och lösningar. Kommunerna bör därför se till att alla rektorer och andra ansvariga får grundläggande utbildning om ljudmiljö; om problemens orsaker och konsekvenser, samt om vad som krävs för att uppnå bra ljudmiljö med goda förutsättningar att uppfatta tal.

En del av arbetsmiljöarbetet

Ljudmiljöbristerna i skolan drabbar inte bara eleverna. I en undersökning bland landets lärare uppgav två av tre att de hade problem med ljudmiljön på jobbet i stort sett hela tiden (”Kakofonien”/HRF 2010).

Det här visar hur viktigt det är att ljudmiljöfrågor uppmärksammas vid skyddsronder och i det systematiska arbetsmiljöarbetet vid varje skola.

En investering som lönar sig

När nybyggda skolor måste ljudsaneras i efterhand kan det bli onödigt dyrt, därför är det viktigt att planera för bra ljudmiljö redan från början.

Men även i befintliga skolor är ljudmiljö-åtgärder en investering som lönar sig. Det skapar bättre förutsättningar för goda skolresultat och ger både lärare och elever en arbetsmiljö som de mår bättre av.

Att lägga grunden för en akustisk skolmiljö som främjar lärande och social samvaro är något som alla tjänar på.

Läs mer om ljudmiljö på: www.hörsellinjen.se